

بسم الله الرحمن الرحيم



شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران
مدرسه علمیه صادقیه تبریز

پایان نامه سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

مهارت‌های لازم برای مادر شدن با رویکرد اسلامی

استاد راهنما:

حجت الاسلام و المسلمین آقای دکتر سجاد یوسفی

استاد داور:

حجت الاسلام و المسلمین آقای دکتر مهدی قهرمان

پژوهشگر:

نسرین نقدی

تابستان ۱۳۹۵

تحمیدیه

حمد و سپاس خدایی را که خلقت انسان را بر اساس تفکر بنا نهاد و او خود، اولین ربّ و مربی انسان در این راه طولانیست.

که برای تکمیل این تربیت، اولیایش را فرستاد؛ پیامبرانی که یک به یک در راه تربیت و هدایت بشر کوشیدند و این رسالت رسید به خاتم النبیین که کاملترین نوع تربیت و هدایت را تقدیم بشریت نمودند. و از زلاله‌ی وجود چنین مربی کاملی، زهرای مرضیه‌ای پا به جهان گشود که جز امیرالمؤمنین، امام علی (علیه السلام) همتایی نداشت.

او که ظرف پرورش جمال و جلال الهی شد و یازده انسان کامل از دامانش پا به عرصه‌ی تربیت-گری نسل بشر نهادند؛ یک به یک در طریق مربی‌گری کوشیدند و سر حلقه را سپرده‌اند به دست صاحب زمان ما حضرت بقیه الله، مهدی موعود (عجل الله تعالی فرجه الشریف).

سپاس خدایی را که اسباب تربیت و هدایت بشر را مهیا نمود و او را در این مسیر به دست کامل-ترین‌ها سپرد.

و اختیار را به عنوان ارزشی، امانت در وجود نوع خلقت بشریت قرار داد تا در آخر، انتخاب با خود او باشد:

وَهَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ؛ إِمَّا شَاكِرًا وَّ إِمَّا كَفُورًا

تقدیم

مجموعه‌ی حاضر، تقدیم است به یگانه ربّ بی همتای عالم او که در ربوبیتش نقص نیست.
تقدیم است به پیامبران عظیم الشان پیشین (علیهم‌السلام) و پیامبر اسلام حضرت رسول اکرم
(صلوات‌الله‌علیه).

تقدیم است به دوازده چراغ هدایت و امامت.

تقدیم است به بانویی که در دو عالم همتایی ندارد؛ ظرف کمال است و جمال و جلال.

تقدیم است به صاحب عصرمان حضرت قائم (عجل‌الله‌تعالی فرجه‌الشریف).

و با کسب اجازه از ایشان تقدیم می‌شود به:

- ولی امر مسلمین جهان، امام خامنه‌ای

- استاد بزرگوارم حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر سجاد یوسفی

- مادر و دخترم

- به تمامی مادران و دختران

تقدیر و تشکر

کمال تشکر را دارم از استاد بزرگوارم حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر سجاد یوسفی که گام به گام، اینجانب را در گردآوری این مجموعه یاری نمودند.

و قدر می‌دانم زحمات تمامی عزیزانی را که به بنده‌ی حقیر در این راه کمک لازم را نمودند. و مجال صحبت از تک تک ایشان در اینجا نیست.

اجرشان با خدای متعال.

نتیجه

مهارت یک مادر در نقش مادری‌اش تأثیر مهمی در عملکرد او دارد. مادرانی که با آداب و روش صحیح زندگی نا آشنایند چگونه می‌توانند فرزندشان را با آداب درست و روش‌های صحیح تربیت کنند؟

تربیت فرزند از پیش از ازدواج ماست که باید شروع شود؛ دختری که پیش از ازدواج به اصول اخلاقی و دینی پایبند نباشد مهارت یک مادر مناسب برای تربیت یک فرزند سالم و درستکار را نخواهد داشت. فرزندان ما به ویژه دختران، بیشتر اوقات خود را در کنار مادر سپری می‌کنند و از او چیزها می‌آموزند، زمانی که مادر، واقف به مهارت‌های درست نقش خود باشد تربیت فرزند او نیز به سهولت و ثمربخش خواهد بود.

مهارت‌های لازم برای مادری از منظر اسلام در سه بخش مهارت‌های شناختی، عاطفی و رفتاری دسته‌بندی می‌شود که در این پژوهش هر کدام از این مهارت‌ها را در دو قسمت قبل و بعد از تولد، بررسی نموده و به این نتیجه رسیدیم که مهارت‌های بیان شده در این پژوهش؛ مانند: مهارت‌های شناختی آگاهی و آشنایی از مراحل رشد فرزند؛ مهارت‌های عاطفی مانند: مادری قبل از بچه‌دار شدن، رابطه با همسر، رابطه با جنین، مهرورزی، کنترل هیجانات و مهارت‌های رفتاری مانند: تغذیه‌ی جسم و جان فرزند، تأمین نیازهای روحی و روانی فرزند، ملتزم ساختن فرزند به تکالیف دینی و سجایای اخلاقی و ... ضروری می‌باشند؛ از این رو پیشنهاد می‌شود که برای مادران کنونی و مادران آینده‌مان دوره‌های تخصصی مهارت‌ورزی انجام گیرد و کتب و جزوات و برنامه‌های رسانه‌ای و نرم افزاری مربوطه کار شده و در اختیار این قشر قرار گیرد **إِنْ شَاءَ اللَّهُ**.

منابع و مأخذ

* قرآن کریم

* نهج البلاغه

الف- کتابهای فارسی:

۱. ابراهیمی اقلیدی، علی، اصول فرزندداری، اول، قم، تهذیب، ۱۳۸۹.
۲. احمدی، علی اصغر، روانشناسی شخصیت از دیدگاه اسلامی، ج ۹، تهران، امیرکبیر، ۱۳۹۱.
۳. اسماعیلی یزدی، عباس، فرهنگ تربیت، قم، انتشارات مسجد جمکران، ۱۳۸۲.
۴. افروز، غلامعلی، روانشناسی خانواده: همسران برتر، تهران، سازمان انجمن اولیا و مربیان جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۸.
۵. _____، روانشناسی تربیت کودکان و نوجوانان، تهران، سازمان انجمن اولیا و مربیان جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۸.
۶. امینی، ابراهیم، اسلام و تعلیم و تربیت، قم، مؤسسه‌ی بوستان کتاب، مرکز چاپ و نشر تبلیغات اسلامی حوزه‌ی علمیه‌ی قم، ۱۳۸۴.
۷. انصاری، قدرت الله، احکام و حقوق کودکان در اسلام، مرکز فقهی ائمه‌ی اطهار(علیه- السلام)، ۱۳۹۲.
۸. بهشتی، احمد، مسائل و مشکلات تربیتی، تهران، مؤسسه‌ی انتشارات امیرکبیر، ۱۳۸۳.
۹. پور افکاری، نصرت الله، فرهنگ جامع روانشناسی روانپزشکی، تهران، فرهنگ معاصر، ج ۱،

۱۳۸۰.

۱۰. حسین زاده، سیدعلی، تربیت فرزند، قم، نشر پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ج ۱، چاپ هفتم،

۱۳۸۸.

۱۱. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه‌ی دهخدا، ج ۸ و ۱۰ و ۱۴، چاپ دوم، مؤسسه‌ی انتشارات و

چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.

۱۲. سالاری فر، محمدرضا، آشنایی با روانشناسی، چاپ ششم، مرکز نشر هاجر، ۱۳۹۲.

۱۳. شعاری نژاد، علی اکبر، فرهنگ علوم رفتاری، تهران، سپهر، ۱۳۶۴.

۱۴. طباطبایی، محمدحسین، تفسیر المیزان، ترجمه‌ی محمدباقر موسوی همدانی، ج ۱۵، قم،

جامعه‌ی مدرسین حوزه‌ی علمیه، بی‌تا.

۱۵. عباسی ولد، محسن، تا ساحل آرامش، قم، جامه الزهرا (سلام الله علیها)، بهار ۱۳۹۰.

۱۶. فرهادیان، رضا، تربیت برتی: آنچه والدین و معلمان باید بدانند، چاپ سوم، قم، بوستان

کتاب، ۱۳۸۰.

۱۷. فلسفی، محمدتقی، گفتار فلسفی (کودک)، ج ۱ و ۲، بی‌جا، هیأت نشر معارف اسلامی، بی‌تا.

۱۸. فیض، جواد، رفتار پدر و مادر با کودک و نوجوان، تهران، امیرکبیر، ۱۳۸۷.

۱۹. محسنی، نیک چهر، نظریه‌ها در روانشناسی رشد، تهران، پردیس، ۱۳۸۲.

۲۰. مخبر، سیما، فرزند صالح، قم، نورالزهرا (سلام الله علیها)، ۱۳۸۲.

۲۱. مصباح، محمدتقی، پند جاوید، ج ۱، قم، مؤسسه‌ی آموزش امام خمینی (ره)، ۱۳۷۹.

۲۲. مظاهری، حسین، تربیت فرزند از نظر اسلام، تهران، تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۱.

۲۳. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۱.

۲۴. معین، محمد، فرهنگ فارسی، چاپ پنجم، تهران، نشر سرایش، ۱۳۸۲.

ب- کتابهای عربی:

۲۵. الهی قمشه‌ای، مهدی، صحیفه سجادیه، اول، آوای منجی، ۱۳۹۳.

۲۶. حرّانی، حسن بن حسین بن شعبه، تحف العقول، ترجمه‌ی محمدباقر کمره‌ای، گرد آورنده

حسین علیمی، قم، چاپ دوم، بی‌جا، ذوی القربی، ۱۴۲۴ ق.

۲۷. حرّ عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۵ و ۱۵، چاپ اول، قم، مؤسسه‌ی آل

محمد(علیهم‌السلام)، بی‌تا.

۲۸. راغب اصفهانی، حسن بن محمد، مفردات الفاظ قرآن، ترجمه‌ی مصطفی رحیمی‌نیا، تهران،

سبحان، ۱۳۸۵.

۲۹. طبرسی، حسن بن امین‌الاسلام، مکارم اخلاق، قم، شریف رضی، ۱۴۱۲ ه.ق.

۳۰. طبرسی، حسن بن محمد، مکارم اخلاق، قم، شریف رضی، ۱۴۱۲ ه.ق.

۳۱. کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ترجمه‌ی آیت الله محمدباقر کمره‌ای، ج ۶، چاپ

چهارم، تهران، اسوه وابسته به سازمان اوقاف، ۱۳۷۹.

۳۲. مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، بحارالأنوار، ج ۶۰ و ج ۱۰۴، بیروت، دار إحياء التراث

العربی، ۱۴۰۳ ه.ق.

۳۳. نور طبرسی، حسین، مستدرک الوسائل، ج ۲، بیروت، مؤسسه‌ی آل البيت الإحياء التراث،

۱۴۰۸ ه.ق.

ج- مقالات:

۳۴. امامی، طاهره، مریم فاتحی زاده، محمدرضا عابدی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ماهنامه‌ی علمی، پژوهشگاه دانشگاه شاهد، سال سیزدهم، دوره‌ی جدید، شماره ۱۹، ۱۳۸۵.
۳۵. رجایی، علیرضا و همکاران، اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی، شماره ۵.
۳۶. روزنامه‌ی اطلاعات، شماره‌ی ۱۰۳۵۵.

د- سایت‌ها:

37. <http://www.bultanneews.com>
38. <http://www.rasayeandisheh.com>
39. <http://www.fa.wikipedia.org>
40. <http://www.hidoctor.ir>
41. <http://www.tanzimekhanevadeh.com>
42. <http://www.tebyan.net>
43. <http://www.marifatnashriyat.ir>
44. <http://www.ihcs.ac.ir>
45. <http://www.ensani.ir>